

Pa ne samo cepiti, znati morajo cepljence tudi v visokodebelna drevesca vzgojiti. Razloži se jim, kako se cepljenci sadé, in kako je ravnati z njimi v 1., 2., 3., 4. in 5. letu. Učitelj naj nariše prav spodaj table cepljenec in poganjke v 1. letu, naj pove, kako in kdaj se pencira, kdaj se vezilo prireže in kako je sploh skrbeti za drevesca v 1. letu. Pozabi naj nikar na listne ušice, katere naj se z roko pomečkajo, kar je najboljši način pokončevanja. Pozno v jeseni naj se listje posmuka, da prvi sneg ne polomi šibkih poganjkov; ako so slaborasla, naj se pozimi z gnojnico zalivajo. Opozori se učence na važnost gnojnice, katera se žalibog tako malo ceni, pa je kot hlevski gnoj in kompost absolutno gnojilo. Drugo pomlad se drevesca obrežejo; ko so poganki dovolj veliki, se pencirajo, drevca se večkrat oplevejo in ušice zatirajo. Tako se dela tudi v 3. letu. V 4. letu se pencirajo vsi poganki razen petih najvišjih, ki se odločijo za krono. Peto leto spomladi ali tudi lahko jeseni 4. leta se obrežejo ostanki penciranih poganjkov, krona pa se prireže tako, kakor je povedano v Pirčevi knjigi. Učitelj naj potem ponovi vso vzgojo najmanj tri do petkrat, naj razumljivo in natančno riše in razlaga in ako je tako storil, dosegel je, kar je želel: otroci bodo znali sedaj cepiti in cepljence pravilno vzgajati, o čemer se bo tudi prepričal, ako pokliče učenca k tabli, ter ga kar vpraša, kako bo iz peške vzgojih drevce. In ta bo brez premišljevanja pričel: „Vsejal bom peške i. t. d.“ Seveda učenec ne bo tako gladko govoril in tako risal kot učitelj, ki mora vso vzgojo takorekoč v malem prstu imeti, a spravil bo z vprašanji polagoma vse iz njega. Ako je vprašani učenec kaj pozabil, naj mu pomagajo drugi, in vsi skupaj bodo vzgojili drevce na — tabli. Sicer v šoli le na tabli, pa če vedó in umejó, kako se vzgojuje sploh, jih bodo mogli vzgojevati tudi nekoč v resnici. Ponovi in riše naj vso vzgojo več učencev, če čas dopušča, naj pridejo vsi, če jih je pa veliko, pa vsaj polovica na vrsto: najprvo boljši in naposled slabejši.

(Konec prih.)

## Književnost in umetnost.

**Šola v boju proti pijančevanju.** — Po spisu „Wie kann durch die Schule dem zur Unsitte gewordenen Missbrauche geistiger Getränke entgegengewirkt werden? Preisgekrönte Studie von Victor v. Krauss“. Z dovoljenjem društva „Österr. Verein gegen Trunksucht“ prosto poslovenil Fr. G.\*) V Gabrščkovi tiskarnici v Pulju je izšla lepa knjižica z gorenjim naslovom. Na 39 straneh razpravlja pisatelj o žganjepitju in sicer: pomen, nevarnosti in sredstva, s katerimi se je do sedaj skušalo odvrniti žganjepitje, posledice pijančevanja, boj šole proti alkoholizmu, naloga šole v Avstriji, obnašanje učitelja, vpliv učitelja na šolsko občino in na starše, sodelovanje učitelja pri prizadevanjih za zmernost, pouk v boju proti pijančevanju, pouk učit. naraščaja, pouk v ljudski šoli v boju proti alkoholizmu, naloga šolstvo nadzirajočih organov in končne opazke. Gradivo je prav zanimivo in tudi je pisano kaj umljivo tako, da spis utegne služiti toliko učiteljem pri izvrševanju njihovega poklica, kolikor tudi preprostemu ljudstvu, da bi spoznalo, kolika rana na telesu sedanje družbe je nesrečno žganjepitje. Cena knjižici je 60 vinarjev ter se dobiva pri gospodu pisatelju v Kranju. Prodaja se tudi v Gorici v Gabrščkovi tiskarnici.

**Novi Robinson.** Po pripovijesti Karla Cassau'a priredio Stjepan Širola. Karlovac. Naklada knjižare Ivana Sagana u Karlovcu. Cijena 20 novčičev.

\*) Francísek Gärtner, učitelj v Kranju.

**Novi ljubavni listar.** Zbirka ljubavnih listova, pjesmica i rečenica za spomenar. Priredio Stjepan Širola. Karlovac. Naklada knjižare Ivana Sagana u Karlovcu. Cijena 20 novčičev.

**Pobožni otrok.** Vsakdanje molitve in pesmi. J. S. katehet. V Ljubljani 1898. Založila „Narodna Šola“ v Ljubljani. Cena v platno vezanemu izvodu 20 kr., kartonirano pa 15 kr. Poleg mašnih molitev so zbrane v lični in zelo pripravnih knjigi najpotrebnejše vsakdanje molitve, izpovedne in obhajilne molitve, litanije, križev pot itd. Na koncu so pridejane vse cerkvene pesmi, ki jih poje ljubljanska šolska mladina pri šolarskih mašah in sicer: štiri mašne pesmi, šest obhajilnih in sedem Marijinih pesmi, pesem Sv. Alojzija, zahvalna in cesarska pesem. Res lepo in pripravno molitveno knjigo — ki jo je potrdil knezoškofjski ordinarijat — prav toplo priporočamo slavnim šolskim vodstvom, da jo priporočajo na svojih šolah. Dobiva se pri „Narodni Šoli“ in pri vseh ljubljanskih knjigotržcih.

**Koledarji.** V zalogi g. Jos. Petriča so izšli jako lepi koledarji za leto 1899. in sicer: „Skladni koledar“ (cena à 60 kr., po pošti 65 kr.) in „Stenski koledar“ (cena à 25 kr., po pošti 28 kr.) Koledarji so jako lični in elegantni ter najlepši, kar je dosedaj izšlo slovenskih koledarjev. Zato jih prav toplo priporočamo slavnim šolskim vodstvom, krajnim šolskim svetom in sploh slovenskemu učitelstvu tembolj, ker je gospod Petrič domača tvrdka.

## Naši dopisi.

**Iz Bele Krajine.** (Slavnostna okrajna učiteljska konferenca v Črnomlju.) Dne 19. m. m. je imelo učitelstvo črnomeljskega okraja povodom 50letnega vladanja Njega Veličanstva cesarja Franca Jožefa I. slavnostno konferenco. Dnevni red je obsegal slavnostno sejo in uradno učiteljsko konferenco. Ob 9. uri zjutraj so se zbrali pri slovesni sv. maši blag. g. c. kr. okr. glavar Jos. Orešek, blag. g. c. kr. okrajni šolski nadzornik Ant. Jeršinovic, blag. g. mestni župan črnomeljski Janko Puhek, blag. g. c. kr. kancelist in člen okrajnega šolskega sveta Janko Schweiger, mnogo odličnega povabljenega občinstva in učitelstvo črnomeljskega okrajnega glavarstva.

Pri sv. maši je krasno pelo učitelstvo, med drugim tudi „Te-deum“ in „Cesarsko pesem“. Po sv. maši smo se zbrali v veličastno okrašeni šolski sobi. Bajen vtisk je napravila nenavadna dekoracija šolske sobe. Soba, katere okna so bila zastrta z zavesami, je bila razsvetljena z mnogimi svetilkami in lampijoni. Na prednji steni je prostiral mogočna svoja krila zlati orel. V ospredju pa je na vzvišenem prostoru med cvetkami in zelenjem stala soha cesarjeva.

Točno ob 10. uri je otvoril g. c. kr. okrajni šolski nadzornik slavnostni del, spominjajoč se prežalostnega dogodka nepričakovane smrti preblage vladarice in zaklical njenemu spominu „Slava“! V znak sočutja je učitelstvo vstalo. G. vodja črnomeljske šole Fr. Šetina je stavil nujni predlog, naj se potom c. kr. okrajnega glavarstva odpošlje vdanostna izjava do Najvišjega prestola, kar se je z burnimi „Živio-klici“ sprejelo. G. nadzornik izroči isto navzočemu c. kr. okrajnemu glavarju.

Potem nastopi slavnostni govornik g. Fr. Šetina, ki v vznesenih besedah opisuje cesarjevo delovanje tekom 50 let. Posebno povdarja njegovo hrabrost, pobožnost, dobrodušnost in vztrajnost ter sklene z besedami:

„Bog ohrani, Bog obvari  
Nam cesarja, Avstrijo!“

Navdušeno zadoni iz oduševljenih src trikratni „Živio“ in „Cesarska pesem“.

Preblag. g. c. kr. okrajni glavar Jos. Orešek izjavi, da prisostvuje z velikim veseljem današnji tihi slavnosti, uverjen, da prihajajo besede predgovornikove vsem in srca in da bode ne samo v šoli, marveč tudi v gospodarskem oziru neutrudljivo delujočemu belokranjskemu učitelstvu stal na strani. Učitelstvo mu zakliče „Živio“!